

Rapport 2010:43

Räng 5:30

Arkeologisk utredning 2010

Per Sarnäs

Rapport 2010:43

Räng 5:30

Arkeologisk utredning 2010

Per Sarnäs

Räng 5:30, Räng socken
Vellinge kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Box 406

201 24 Malmö

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2010 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2010:43

Omslag: 1786 års storskiftes karta över Kämpinge.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	6
Topografi och fornlämningsmiljö	6
Historiskt källmaterial	7
Syfte och metod	7
Undersökningsresultat	8
Utvärdering	9
Referenser	10
Administrativa uppgifter	11

Figur 1: Karta över Skåne med Vellinge kommun markerat med blå färg.

Figur 2: Undersökningsområdet markerat med rött på karta över Räng. Skala 1:10 000.

Sammanfattning

Sydsvensk Arkeologi AB har genomfört en arkeologisk utredning inom fastigheten Räng 5:30. Ärendet föranleddes av att man planerar att uppföra ca 40 enfamiljshus på fastigheten. Området ligger i Räng Sand som karkatäriseras av småhusbebyggelse.

Området utgörs av mestadels ohävdad åkermark som i öster gränsar till en bäck och i väster till yngre villabebyggelse och är drygt 80 000 kvm stort.

Det finns få registrerade fornlämningar i undersökningsområdets närhet och det har gjorts få undersökningar i dess närhet. Undersökningsområdet tillhör i dag Räng men har tidigare tillhört Kämpinge. På de historiska kartorna ligger undersökningsområdet som ängsmark vilket vanligtvis indikerar att marken har varit fuktig.

Den arkeologiska utredningen genomfördes i form av provschaktning med hjulburen grävmaskin. Schakten lades inom områden som höjde sig något i det mycket flacka landskapet. En viktig del av utredningen var att utreda i vilken omfattning undersökningsområdet kan ha varit översandat.

Sammanlagt drogs 13 stycken ca 1,3 meter breda schakt med en sammanlagd längd av 223 meter. Det framkom inga anläggningar i schakten. I matjorden påträffades enstaka fynd av bearbetad flinta.

Utredningen har konstaterat att det inte finns några fornlämningar inom området och att detta sannolikt beror på att området har varit alltför vattensjukt.

Inledning

Sydsvensk Arkeologi AB har genomfört en arkeologisk utredning inom fastigheten Räng 5:30. Ärendet föranleddes av att man planerar att uppföra ca 40 enfamiljshus på fastigheten. Undersökningsområdet ligger i Räng Sand som karaktäriseras av småhusbebyggelse.

Topografi och fornlämningsmiljö

Området utgörs av mestadels ohävdad åkermark som i öster gränsar till en bäck och i väster till yngre villabebyggelse och är drygt 80 000 kvm stort. UO ligger mellan 2–3 m ö.h. På en mindre del växte spannmål.

Det finns få registrerade fornlämningar i undersökningsområdets närhet och det har gjorts få undersökningar i dess närhet. Ungefär en km nordost om undersökningsområdet ligger Räng 57:1 som utgör en högest och drygt en km sydväst om undersökningsområdet ligger Kämpinge medeltida bytomt (Räng 55:1). Strax väster om undersökningsområdet genomfördes 2002 en arkeologisk utredning som inte kunde påvisa några fornläm-

Figur 3: Genomförda undersökningar och registrerade fornlämningar i närområdet. Fornlämningar är blåmarkerade och genomförda undersökningar har lila färg. Utredningsområdet är rödmarkerat. Skala 1:10 000.

ningar (Mårald utan årtal). Knappt 300 meter sydväst om denna utredning genomfördes en slutundersökning 2004 av en järnåldersbosättning (Hadevik 2008). Slutundersökningen omfattade ca 13 000 m². Lämningarna utgjordes huvudsakligen av gropar, härdar och en urnebrandgrav från yngre bronsålder samt 19 huslämningar och andra typer av anläggningar, främst från yngre järnålder. Neolitiska flintföremål fanns också. Bland fynden kan särskilt nämnas en silverten och ett s.k. Hedebymynt av silver, vilka framkom genom metalldetektering invid lämningarna av en vikingatida hallbyggnad. Den variant av mynttypen som det rörde sig om har tidigare inte påträffats i Sydsandinavien.

Undersökningsresultaten pekar mot att det funnits en permanent bosättning på platsen i ett antal generationer under yngre bronsålder. Inga lämningar från äldre järnålder kunde säkert konstateras på platsen, vilket tydligt visar på ett kontinuitetsbrott i användandet av platsen för bosättning under denna tidsperiod. Å andra sidan står det klart att det även funnits bebyggelse under den tidigare delen av yngre järnålder.

Historiskt källmaterial

Undersökningsområdet tillhör i dag Räng men har tidigare tillhört Kämpinge. På de historiska kartorna ligger undersökningsområdet som ängsmark vilket vanligtvis indikerar att marken har varit fuktig (se omslagsbild).

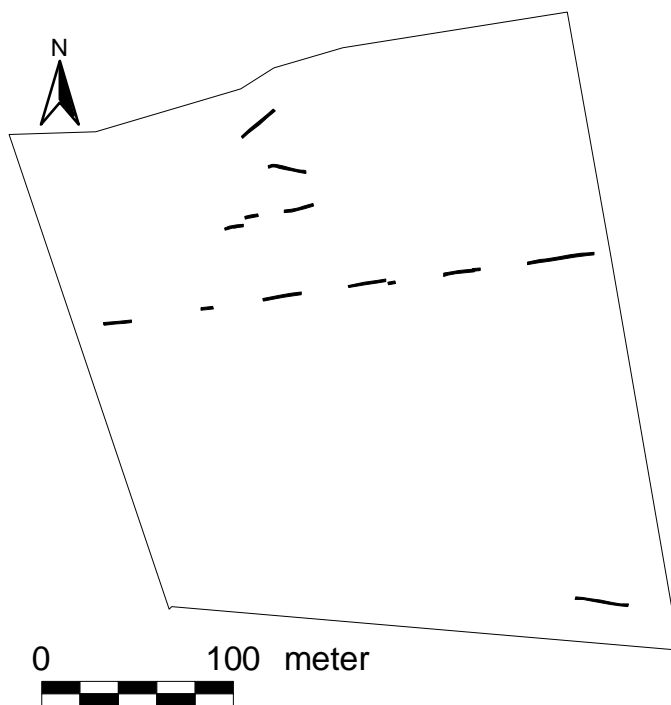
Syfte och metod

Det finns få registrerade fornlämningar i området och de vanligtvis förekommande lösfynden saknas vilket kan bero på att stora arealer har varit översandade. Vid undersökningen sydväst om undersökningsområdet (Kämpinge 3:2) var översandningen som mest 0,65 meter. I samband med den arkeologiska utredningen intill undersökningsområdet djupschaktades det ställvis, men det saknas uppgifter om djupet på denna schaktning. Ett viktigt syfte med den föreliggande arkeologiska utredningen var att bedöma omfattningen på en eventuell översandning.

Den arkeologiska utredningen genomfördes i form av provschaktning med hjulburen grävmaskin. Schakten lades inom områden som höjde sig något i det mycket flacka landskapet.

Undersökningsresultat

Sammanlagt drogs 13 stycken ca 1,3 meter breda schakt med en sammanlagd längd av 223 meter. Det framkom inga anläggningar i schakten. I matjorden påträffades några få fynd av bearbetad flinta. I schakten vid gården i nordvästra delen av UO förekom rikligt med sand. Sandlagret var upptill 1 meter tjockt och i samtliga sökschakt schaktades det igenom sandlagret utan att några fornlämningar påträffades. Det framkom inte heller fynd i matjorden eller i sanden. I området söder om gården förekom ingen sand och marken var mycket vattensjuk. Veckan innan utredningen hade det regnat extremt mycket och UO var delvis översvämmat och enligt ägaren till gården kallades en del av marken för "lilla atlanten". Stora delar av området var så pass vattensjukt att traktorgrävaren inte kunde ta sig fram.

Figur 4: Schaktplan över UO.
Skala 1:4000.

Utvärdering

Den arkeologiska utredningen motiverades av en osäkerhet kring i vilken utsträckning UO kan ha varit översandat och därför legat som ängsmark. Det blev tidigt uppenbart att området är mycket vattensjukt när den hjulburna traktorgrävaren ideligen körde fast. Sand påträffades endast uppe vid gården i nordvästra delen av UO. Den äldre bebyggelsen ligger på de sandiga och torra områden.

Skälet till att UO har legat som ängsmark är att det har varit vattensjukt. Ägaren till marken, Inga Britt Dahlqvist, kunde berätta att hon hört äldre släktingar berätta som jordvändning men att det skedde väster om UO.

Det framkom inga fornlämningar och bara några enstaka flintavslag i matjorden.

Enligt undersökningsplanen skulle ca 1200 löpmeter schakt med en bredd av 1 meter tas upp. Det myckna regnandet gjorde att det var mycket svårschaktat och traktorgrävaren kunde inte ta sig fram överallt. Resultaten från de schakt som togs upp motiverade dock inte att fortsätta sökschaktningen och den avbröts därför efter 7 timmar.

Utredningen har konstaterat att det inte finns några fornlämningar inom området och att detta sannolikt beror på att området har varit alltför vattensjukt.

Referenser

Hadevik, C. 2008. Kämpinge 3:3. Med anledning av byggnation av bostäder. Arkeologisk utredning, förundersökning och slutundersökning 2004.

Opublicerat

Mårald, I. Utan årtal. Rapport över arkeologisk utredning 2002. Malmö Kulturmiljö.

Kartmaterial

Räng akt 1, Geometrisk karta över Räng by. 1719.

Räng akt 3, Storskifteskarta över Kämpinges ägor. 1699.

Räng akt 4, Storskifteskarta över Kämpinges ägor. 1786.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	100044
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-7368-10
Datum för beslut:	2010-06-30
Projektnummer:	100044
Län:	Skåne
Kommun:	Vellinge
Socken:	Räng
Fastighet:	Räng 5:30
Läge:	Ekonomiska kartan, blad C1:82
Koordinatsystem:	RT90 2,5 gon V
X koordinat:	6145792
Y koordinat:	1323068
Höjdsystem:	RH70
M ö.h.	2–3
Fältarbetstid:	2010-08-18–2010-08-27
Antal arbetsdagar:	2
Antal arkeologtimmar:	16
Antal maskintimmar :	7
Exploateringsyta:	80 000 m ²
Undersökt yta:	290 m ²
Platschef:	Per Sarnäs
Uppdragsgivare:	Inga Britt Dahlgvist
Tidigare undersökningar:	—
Fynd:	—
Dokumentationsmaterial:	Regionmuseet i Kristianstad
Kostnader:	Beräknad: 34 600:- Faktisk: 22 000:-

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2010

1. Vintrie Park - område C3, Bunkeflo sn, UN 2009, Kristian Brink
2. Kv. Nereus 1, Malmö, FU 2009, Joakim Frejd
3. Hedmanska gården, hus E., Malmö, FU 2010, Joakim Frejd
4. Skanör 40:3 och 40:4, Skanörs sn, FU 2010, Joakim Frejd
5. Fosie kyrka, Fosie sn, FU 2009, Per Sarnäs
6. Helsingborg, Gamla Staden 8:1, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum
7. Litiska analyser, på uppdrag av Blekinge Länsmuseum, Anders Högberg
8. Bagers plats, Malmö, FU 2009, Joakim Frejd
9. Stora Hammar 16:136 – ledningsarbeten, Stora Hammar sn, FU 2010, Per Sarnäs
10. Järnålder i Kulladal, Fjälkinge sn, FU 2009-2010, Tony Björk
11. Kv. Kaninen, Malmö, SU 2010, Per Sarnäs
12. Kv. Frans Suell 14 i Malmö, Malmö, FU 2010, Jan Kockum & Lars Jönsson
13. Stadslämningar på Vä 66:2, Vä sn, FU 2010, Tony Björk
14. Härlöv 50:53, Kristianstad, FU 2010, Tony Björk
15. Renovering och dränering av Uppåkra kyrka 2009-2010, Uppåkra sn, FU 2009-2010, Jan Kockum
16. Yngsjö S:25, Åhus sn, FU 2010, Jan Kockum
17. Tosteberga 2:49, Trolle-Ljungby sn, SU 2010, Tony Björk
18. Kv. Månen 4, Åhus, FU 2010, Tony Björk
19. Nedra Glumslöv, Glumslövs sn, FU 2010, Jan Kockum
20. Fjärrvärme i Åhus medeltida gator, Åhus, FU 2010, Tony Björk & Ylva Wickberg
21. Värmekulvert och dränering inom Bollerups säteri, Bollerup sn, FU 2009-2010, Jan Kockum
22. Kv Lyckan 36 i Åhus, Åhus, FU 2010, Jan Kockum
23. Belysning av Ystads kloster, etapp 2, Ystad, FU 2010, Jan Kockum
24. Markbelysning vid Nosaby kyrka, Nosaby sn, FU 2010, Jan Kockum
25. Provgropar vid Västra Odarslövs kyrka, Odarslövs sn, FU 2010, Jan Kockum
26. Fjärrvärme i Åhus, Companiegatan, Åhus sn, FU 2010, Johan Dahlé
27. Skansgatan/Fjädergränd i Ystad, Ystad, FU 2010, Lars Jönsson
28. Söderport 11 i Malmö, Malmö, FU 2010, Lars Jönsson
29. Slottsträdgårdscaféet, Malmö, FU 2010, Lars Jönsson
30. Norra Åsum 1:14, Kristianstads sn, FU 2010, Jan Kockum
31. Dränering av Bjuvs kyrka, Bjuvs sn, FU 2010, Jan Kockum
32. Kv Telegrafan 8 i Åhus, Åhus, FU 2010, Jan Kockum
33. Kv Vattentornet 5, 6 & 7 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum
34. Provboringar vid Älvsborgsbron, Malmö, FU 2010, Lars Salminen
35. Revinge kyrka. Grävning för nya stenistor, Revinge sn, FU 2010, Lars Salminen
36. Lilla Torg i Malmö, Trädplanteringsgropar, Malmö. FU 2010, Lars Salminen
37. Tygelsjö 76:1, Arkeologisk utredning 2010, Elisabeth Rudebeck
38. Österslövs kyrka, Österslövs sn, FU 2010, Jan Kockum
39. Renovering och dränering av Hässlunda kyrka, Hässlunda sn, FU 2009-2010, Jan Kockum
40. Hästhagen, Tygelsjö 41:1, Tygelsjö sn, FU 2010, Per Sarnäs
41. Generalens Hage 52, FU 2010, Malmö, Per Sarnäs
42. Trolle Ljungby kyrkogård, Trolle Ljungby sn, FU 2010, Jan Kockum
43. Räng 5:30, Räng sn, AU 2010, Per Sarnäs

